

MESTNA ZVEZA UPOKOJENCEV LJUBLJANA,

Osrednjeslovenska pokrajinska zveza društev upokojencev

Ulica Janeza Pavla II. 4, 1000 Ljubljana

Telefon: 01 430 44 10, Faks: 01 430 44 14, E-mail: mzu@siol.net, Spletna stran: www.mzu-lj.si

Nikomur ni treba samevati. Pridruži se nam!
Nobody needs to be alone. Join us!

Zap. št. 086/19

Ljubljana, 19. septembra 2019

Naslovník:

Vlada Republike Slovenije
Kabinet predsednika vlade
Gregorčičeva ul. 20-25
1000 Ljubljana

Spoštovani!

Predsednice in predsedniki društev upokojencev osrednjeslovenske regije, zbrani na letnem srečanju Območne zveze društev upokojencev Ljubljana Vič-Rudnik 14. septembra 2019 na Škofljici, se pridružujejo opozorilom, da je zastoj na področju skrbi za starejše državljanke in državljane republike Slovenije kritičen, in sicer ne samo za sedanjo, marveč tudi že za prihodnje generacije.

Udeleženci posveta, ki je potekal vzporedno s srečanjem upokojenskih društev, so soglasno sprejeli Memorandum, tega pa je pred svetovnim dnevom starejših 1. oktobrom prav tako soglasno 19. septembra 2019 potrdil Izvršilni odbor Mestne zveze upokojencev Ljubljana, Osrednjeslovenske pokrajinske zveze društev upokojencev.

Memorandum, ki je nadaljevanje podobnega dokumenta iz leta 2017, vsebuje smernice za takšne zakonodajne in siceršnje ukrepe, ki bodo skladni z ustavno določbo o Sloveniji kot državi, ki svojim državljanom zagotavlja socialno varnost.

Za IO MZU Ljubljana, OPZDU
Marjan Sedmak, univ. dipl. prav., predsednik

MEMORANDUM

o zahtevah in pričakovanjih starejših 2019

Sedmega septembra 2017 smo predsednice in predsedniki društev upokojencev osrednje slovenske regije soglasno sprejeli programski dokument z naslovom Memorandum o zahtevah in pričakovanjih starejših. Z dokumentom smo udeleženci postavili okvirne zahteve, ki jim je sposobna vedno bogatejša, žal pa vse manj socialna in solidarna slovenska družba zadostiti – če ne prej – v obdobju dveh vladnih in parlamentarnih mandatov. Od političnih odločevalcev smo pričakovali, da bodo ponudili oprijemljive rešitve, ki bodo starejšim med drugim zagotavljale:

1. dohodke, ki jim bodo omogočali živeti v dostojanstvu in ki bodo prepreka revščini v starosti;
2. ukrepe, ki bodo v pomoč najbolj ranljivim ljudem ne glede na starost; socialne mreže, ki bodo zagotavljale njihovo vključenost v družbeno tkivo in okolje, spodbujale njihovo družbeno aktivnost ter preprečevale osamljenost in samoosamitev;
3. dostopno, dosegljivo in kakovostno zdravstveno varstvo in dolgotrajno oskrbo;
4. polno uživanje človekovih pravic; pravico do sodelovanja pri snovanju in uveljavljanju politik, ki zadevajo eksistenčna vprašanja starejših.

Po dveh letih lahko ugotovimo, da se zadeve, če odštejemo predvolilno licitiranje posameznih strank, zadeve skorajda niso premaknile z mrtve točke. Pogajalska moč upokojencev je žal šibka, ker se tudi slovenski politični razred zlasti spričo volilnega sistema nenehno reproducira sam, z njim pa njegova neučinkovitost.

Prav zato je upokojenska populacija, čeprav je med najbolj ranljivimi družbenimi skupinami, plačala najvišjo ceno reševanja države iz krize, ki je niso povzročili upokojenci. In jo še vedno plačujejo, ker so prav upokojenci polnili »bančno luknjo«, ki je niso zakrivali, prek zastoja pri usklajevanju pokojnin.

Če kje, potem se velja na tem mestu spomniti slovitega izreka Bertolda Brechta: »Kakšna malenkost je bančni rop v primerjavi z ustanovitvijo banke.« Po skoraj četrt stoletja še vedno čakamo na vrnitev k paritetnemu, po enakih deležih torej, prispevanju zaposlenih in zaposlovalcev v sistemsko usklajevanje, ki zagotavlja socialno stabilnost države, to je v sistem obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Ropova vlada, ki je razbremenila delodajalce, je ukrep predstavila kot »začasen«, kot naj bi bila začasna tudi kompenzacija, to je pokrivanje primanjkljaja s proračunskimi sredstvi; ta začasnost še kar traja, upada pa zaupanje v politični razred, ko jadikuje nad stroški, ki jih ima s starejšo generacijo.

Po petnajstih letih govorjenja še vedno čakamo na Zakon o dolgotrajni oskrbi in zavarovanju zanjo. Čakamo na takšno reformo financiranja zdravstva, ki bo odpravila dopolnilno zdravstveno zavarovanje. In še vedno čakamo na razvoj institucionalnega varstva – praktično vsi domovi za starejše, ki so bili zgrajeni z javnimi sredstvi, so bili zgrajeni pred letom 1990. Nove je gradil zasebni kapital, vendar pa je iz podatkov o revščini med upokojenci bolj kot razvidno, da so za večino starejših predragi.

Še preden se je Državni zbor v novi sestavi pošteno lotil dela, že slišimo varuhe državne blagajne, da se konjunktura ohlaja – in čakamo na sporočilo, da bo treba z našimi upravičenimi zahtevami, saj je stopnja revščine med starejšimi nadpovprečna, delež pokojnin v kosmatem domačem proizvodu, slovitim BDP, pa močno pod povprečjem primerljivih držav, spet malo počakati. In ne nazadnje: občutek imamo, da so zastoji pri učinkovitem reševanju teh vse bolj zaostrenih vprašanj, ki jih s seboj prinaša dolgoživa družba, posledica

dejstva, da je veljavna volilna zakonodaja zasnovana tako, da se v njej politične elite reproducirajo kar same, saj je volivec postavljen v položaj »vzemi ali pusti«. Posledica takšne reprodukcije sta ne samo reprodukcija neučinkovitosti, marveč tudi apatija državljanov, ki jih je na voliščih vse manj.

Zato ponovno postavljamo pred politične odločevalce naslednje zahteve:

Ad 1 ***Vračanje k paritetnemu in solidarnostnemu financiranju pokojninskega in invalidskega zavarovanja; izboljšanje razmerja med povprečno plačo in povprečno pokojnino v prid slednji za najmanj šest odstotnih točk; dodatne ukrepe za preprečevanje revščine med starejšimi.***

Ad 2 ***Sprejem – končno – Zakona o dolgotrajni oskrbi in zavarovanju zanjo, in sicer takšnega zavarovanja, ki bo solidarnostno in bo upravičencem dalo pravico do oskrbe, in sicer dejansko ter ne le na papirju.***

Ad 3 ***Ukinitev dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja in vključitev tega zavarovanja v obvezno zdravstveno zavarovanje na način, ki ne bo izpodjedal solidarnostnega sistema tega zavarovanja ter neutemeljeno in brez argumentov razbremenjeval dohodkovno privilegirane sloje.***

Ad 4 ***Reformo zakonodaje o volitvah na način, ki bo volilnemu telesu omogočil, da samo izbira svoje predstavnike, strankarskim vrhovom pa omejil pravico do »predpakiranja« volilnih list.***

Škofljica, 14. septembra 2019